

Stališče vlade Jugoslavije o nepriznanju balkanske komisije je nespremenjeno

Beograd, 26. julija. (Tanjug). Tiskovni oddelček Zdrženih narodov je objavil 23. t. m. poročilo Balkanske komisije Zdrženih narodov, kjer je med drugim rečeno, da so opazovalci te komisije ugotovili, da je padlo z grške strani na jugoslovansko ozemlje 70 granat in da je prišlo do stika med njimi ter nekimi višjim oficirjem Jugoslovanske armade, ki je imel pet zvezdic, pri mejniku št. 39.

To vest so prinesle tudi nekatere tuje agencije. S tem v zvezi je Tanjug pooblaščen izjaviti tole:

To vest so si od začetka do konca izmislili, da bi dali spodbudo sovražni

protijugoslovanski propagandi. Priznanje, da je prišlo zaradi izstrelitve granat z grške strani do kršitve jugoslovanskega ozemlja, mora samo še poudariti »prozornost« vse vesti, s katero bi radi pokazali, da obstaja neki stik med našimi organi in omenjenimi komisijami. Do kakršnega koli stika sploh ni prišlo in tudi ni višjega jugoslovanskega oficirja, ki bi ob meji opravljal redno službo in nosil pet zvezdic, prav tako tudi ni mejnika št. 39.

Stališče vlade FLRJ glede nepriznanja Balkanske komisije je nespremenjeno.

Ofenziva NOA Kitajske proti južnim pokrajinam

Peking, 26. julija. Agencija Nova Kitajska poroča:

Prva operativna armada narodnoosvobodilne vojske Kitajske je začela ofenzivo proti jugu, in sicer v treh smereh, potem ko je uničila štiri Kuomintangove armade na področju Paoki, končne postaje ob lunghajski železniški progi.

Kolona narodnoosvobodilne armade prodira proti zapadu ob reki Han. Ta armada je osvobodila oblastno glavno mesto Pingli in onesposobila več tisoč Kuomintangovih vojakov. Srednja kolona, ki napreduje proti jugu iz oblasti Sijana, je osvobodila večje število mest in uničila dve Kuomintangovi diviziji. Druga kolona, ki napreduje proti jugu ob železniški progi Sensi-Sečuan, je naletela na slaboten odpor in zavzela več manjših mest ter več strateških postojank ob cesti Sensi-Sečuan.

Enote narodnoosvobodilne armade, ki operirajo v Osrednjem Fukuiju v južni Kitajski, so osvobodile oblastno mesto Juki, 100 km zahodno od važnega pristanišča Fučov. Kuomintangova posadka v mestu Juki se je vdala narodnoosvobodilni vojski.

Agencija Nova Kitajska poroča, da je prva armada narodnoosvobodilne vojske v nedavni bitki zapadno od Siana onesposobila več kot 43.000 Kuomintangovih vojakov. Več tisoč vojakov je utonilo v reki Vej v svojem paničnem begu pred narodnoosvobodilnimi silami. Prva armada je zapolnila velike množine vojnega gradiva ameriškega izvora.

Trumanova poslanica Kongresu

o programu obožovitve zapadnih držav

Washington, 26. julija. (Tanjug). Predsednik Truman je poslal Kongresu poslanico, v kateri se zahteva odobritev programa obožovitve držav Atlantskega pakta in drugih držav zahodne poloble v višini 1450 milijonov dolarjev. Truman se je pri obrazložitvi svojih zahtev poslužil dobro znanih klevet o »napadalnih namerah« Sovjetske zveze in držav ljudske demokracije z očitnim namenom, da bi prikrikl lastne napadalne načrte, od katerih je eden izmed instrumentov Atlantskega pakta.

Truman podpisal atlantski pakt

Washington, 26. julija. AFP poroča, da je Truman podpisal atlantski pakt, ki ga je pred nekaj dnevi ratificiral ameriški senat. Hkrati je poslal senatu predlog programa obožovitve držav-podpisnic pakta v višini ene milijarde 450 milijonov dolarjev.

Italijansko-norveško vojaško sodelovanje

Stockholm, 26. julija. Tass poroča, da je skupina italijanskih vojnih pilotov in govevenc italijanskih letalskih šol s polkovnikom Micuccijem na čelu prispela z letali v Stockholm.

Italijanski letalci bodo nadaljevali v kratkem svojo pot na Norveško. V stockholmskih novinarskih krogi mislijo, da je potovanje italijanskih pilotov na Norveško v zvezi z italijansko-norveškim sodelovanjem v okviru atlantskega pakta.

prejšnji teden izročili namestnikom zunanjih ministrov, zahteva delovno ljudstvo Slovence Koroske konkretne mere za zagotovitev temeljnih pravic koroskih Slovencev. Platonske garancije, o katerih se je toliko razgovoril delegat Sovjetske zveze Zarubin, ne morejo nuditi zadostne garancije, da Avstrija ne bo šla ponovno po poti germanizacije koroskih Slovencev, po poti jecanja nemškega elementa na Koroskem.

Kampanja, ki jo vodi avstrijski partijski tisk skupno z avstrijsko reakcijo proti enotni fronti slovenskega ljudstva na Koroskem, gre za to, da uniči še tiste skromne ekonomske politične in kulturne pravice, ki jih je slovensko ljudstvo, zahvaljujoč svoji trdovratni borbi, še obdržalo. Vsa ta kampanja avstrijskih oblasti in informbirovske KP Avstrije pa ne bo zlomila duha koroskih Slovencev. Zavest, da se borijo za pravično stvar in da uživajo v svoji borbi podporo demokratičnih sil v svetu, jim vliva trdno vero in pravičnost borbe, ki jo vodijo.

Sestava delovnega in proizvodnega plana splošne kmetijske zadruga - odgovorna in nujna naloga gospodarskih in političnih vodstev

V sklepih drugega plenarnega zasedanja CK KPJ je med drugim rečeno, da »za nadaljnji razvoj kmetijskega zadrugašstva moramo v splošnih kmetijskih združenjih najbolj aktivno delati na tem, da bodo bolj razvile planiranje kmetijske proizvodnje, da bodo izdatneje pospeševale proizvodnjo na vsem svojem področju...« Tovariš Kardelj pa pravi v svoji razpravi, »da razvoj zadrugašstva, njegova organizacijska in gospodarska ureditev in razširitev ustvarja nove pogoje za nadaljnje planiranje v kmetijstvu. Zadruga že lahko planira v širšem obsegu in bo postajala vedno sposobnejša za planiranje. V združenih združenih kmetije postajajo tako zavestni kolektivni voditelji in nosilci razvoja kmetijstva na svojem področju, na osnovi plana in s konkretnim ciljem. Od tod izhaja izreden pomen planiranja v vsaki zadrugi. Vsak korak naprej v planiranju zadrug, pomeni korak naprej v sistematičnem vključevanju v plan našega celotnega kmetijstva.«

Iz tega sledi, da bi bilo popolnoma napačno, če bi se nam planiranje v splošni kmetijski zadrugi (KZ) zdelo nepotrebno, kakor so to ponekod menili. S tem bi se odpovedali splošnim načelom naše socialistične graditve, prepuščali bi razvoj zadrug stihijo, končno pa bi s tem škodljivo podcenjevali vlogo KZ, ki jo mora imeti v graditvi socializma na vasi. Pravilna izdelava planov KZ, način, kako pristopamo k njihovi izdelavi, množičnost, ob kateri se plani popravljajo in sprejemajo, vse to je lahko velika pobuda za čimprejšnji prehod na višjo stopnjo zadruga — v obdelovalno zadrugo —, hkrati pa je gospodarska analiza za bodočo pravilno organizacijo obdelovalne zadruga. Pri tem pa bodo tudi kmetije zadrugaški splošnih kmetijskih združenj spoznavali prednosti velikega kolektivnega gospodarstva.

S planom pristopa zadruga k zavestnemu usmerjanju razvoja, začne sodelovati pri izpolnjevanju splošnega gospodarskega plana, zadrugaški pa se začne učiti, kako je treba zavestno ustvarjati bodočnost. Planiranje gospodarstva v KZ je dejansko tudi šola zadrugaškov in zadrugaškega kadra, ki s prehodom v obdelovalno zadrugo koristno uporabijo dosežene izkušnje v planiranju gospodarstva kmetijskih združenj.

Izdelava plana mora biti povezana z aktivnostjo vseh zadrugaškov, odborov in odsekov, ki aktivno sodelujejo v planiranju, kakor tudi v borbi za izpolnitev plana. Šele ko bodo zadrugaški zajemali v plan razne dejavnosti vsega področja KZ, bodo spoznali moč skupnosti, boljše izkoriščanje obstoječih kapacitet, moč velikega gospodarstva, če se združijo, kakor tudi učinkovitost skupnega dela in splošnost prehoda na višjo stopnjo — v obdelovalno zadrugo. Planiranje gospodarstva mora biti prav tako tudi eden elementov širjenja duha kolektivizma med kmeti in podrejanja individualnih interesov kmeta skupnim koristim socialistične graditve naše dežele, eno izmed sredstev za prehajanje kmetov na pot socializma. Tu ne gre za administrativne ukrepe zaradi rekonstrukcije našega kmetijstva,

kako pravi tovariš Kardelj, temveč za to, da najdemo take oblike gospodarske, to je zadrugaške organizacije, našega kmetijskega, drobnega in srednjega proizvajalca, ki ga bodo postopoma, s pomočjo njegovih lastnih izkušenj in novih spoznanj vodile od bolj zaostalih, preprostejših oblik, k vedno bolj naprednim oblikam sodelovanja v kmetijski proizvodnji. Tako lahko ob današnjih pogojih vezemo malega in srednjega kmeta v zadrugi z različnimi oblikami, ne samo kot navadnega člana, temveč kot proizvajalca. Z druge strani pa prav tako zadruga kot kolektivna organizacija nudi njemu pomoč n. pr. z raznim materialom, pri delu, s stroji.

Zadruga ne more biti več samo vsaka trgovina. Prav gotovo je, da mora tudi pri preskrbi v prehodnem razdobju odigrati svojo važno vlogo. Prav zato se je treba varovati takih grobih napak, kakršne so delali v nekaterih krajih murskosoboškega okraja, kjer KOZ še niso zajele večine prebivalstva. Skrbeti je treba za njen dvig, zagotoviti njen stalni razvoj na višjo stopnjo, predvsem v proizvodnji in da se krepí njena organizacija. Vse poslovanje zadruga je treba postaviti na bazo gospodarskega in organizacijskega plana. Šele tako, gospodarsko močna zadruga, kjer so kmetije množično zajeti kot aktivni sodelavci, bo odločilno vplivala na njen razvoj v višjo obliko.

Ob takih zaključkih je bilo treba samo planiranje v splošni KZ sistematično zajeti. Republika zveza kmetijskih združenj je v ta namen izdala zbirko sistematično urejenih obrazcev: »Plan dela in proizvodnje KZ za leto 1949«, ki so jih prejeli zastopniki okrajnih zvez kmetijskih združenj za svoje zadruga. Rok za izdelavo planov je bil določen do 1. avgusta, vendar pa se ponekod niso niti lotili priprav. V mnogih primerih so KZ prepustene same sebi pri izdelavi planov in jim niti OKZ niti OLO ne nudijo pomoči. Še sama izdelava plana dela in proizvodnje zahteva aktivizacijo odsekov in najširšega sodelovanja zadrugaškov, zato je tem manj dopustno vsako omejevanje planiranja na nekaj ljudi, kajati s tem bi bistvo te važne naloge spregledali, delo pa bi ne rodilo uspeha. K izdelavi plana je treba pritegniti čim več sodelavcev, predvsem zadrugaški kader, zadrugaške, ki vodijo posamezne odseke, uslužbence KZ, zadrugaške, prav tako pa je potrebno sodelovanje krajevskih odborov, OF odborov, prosvetnih delavcev itd. Osnovne podatke za sestavo planov imajo krajevni ljudski odbori: individualne in kolektivne obveznosti na zadrugaških sestankih bodo temelj pri sestavi skupnega plana zadruga. Sestavitvi bo treba tudi podrobne sezname o podatkih posameznih kmetovalcev in na tej podlagi izdelati skupni plan, katerega osnovni pogoji naj bo njegova realnost, osnovna nit pa borba za doseg čim boljših uspehov v kmetijstvu oziroma v vsej dejavnosti kmetijske zadruga.

Šele ko bodo KZ in njihova vodstva razumela globok pomen tega dela in če jim bodo okrajne zveze in okrajni ljudski odbori nudili vsestransko pomoč pri izdelavi planov bo delo doseglo svoj namen.

Konstituiranje občinskih odborov v angloameriški coni STO

Trst, 26. julija. Dopisnik Tanjuga poroča: Na seji občinskega sveta Doline, na kateri je bil izvoljen ožji občinski odbor, sestavljen izključno iz Vidalijevih frakcionarjev, je predstavnik Slovensko-italijanske ljudske fronte Josip Boležič izjavil, da so bile občinske volitve v angloameriški coni STO tako organizirane, da je bila vzeta volivna pravica mnogim demokratičnim elementom. Ostro je obsodil predvolilno kampanjo vidalijevcev in poudaril, da so jo spremljale laži, klevete in nasilje nad pristaši Slovensko-italijanske ljudske fronte. Vidalijski frakcionarji so se po volitvah spletkarili, da bi onemogočili izvolitev slovenskih predstav-

nikov v ožje občinske odbore. Tako niso mogli Slovenci sodelovati v ožjem občinskem odboru v občini Milje. Boležič je na koncu izjavil, da bo Slovensko-italijanska ljudska fronta nadaljevala borbo proti reviziji mirovne pogodbe z Italijo. Na seji občinskega sveta v Zgoniku je bil izvoljen občinski odbor, v katerega sta prišla predstavnik Slovensko-italijanske ljudske fronte in namestnik. Toda oba sta odklonila svoje sodelovanje v odboru, v katerem je vidalijevce, dobro znan zaradi svoje delavnosti v dobi fašizma. Za predstavnika ožjega občinskega odbora v Zgoniku je bil izvoljen Vidalijski frakcionar.

Pariški sporazum omogoča nadaljnje nasilje nad Koroskimi Slovenci

Hrabri narod Slovenske Koroske vodi že strolečja odločno in neustrašno borbo za najomnovaljšo življenjske pravice. Samizgermanski sporazum, v katerem so se velesile sporazumele o »plebiscitu«, na osnovi katerega je Avstrija potem z različnimi mahinacijami prisvojila sebi ozemlje, na katerem živi 120.000 Slovencev in samo 60.000 Nemcev, je v veliki meri omogočil nadaljevanje nasilne germanizacije Slovenske Koroske. Prva avstrijska republika je uporabljala do koroskih Slovencev iste metode kot avstroogarska monarhija.

Se težji dnevi pa so nastopili za koroske Slovence po »anšlusu«. Velikonemski rajh je sistematično zatiral slovensko ljudstvo na Koroskem in vsak izraz kulturnega in političnega življenja koroskih Slovencev. Po zlomu tretjega rajha in formiranju druge avstrijske republike se položaj ni prav nič menjal. Druga avstrijska republika je nadaljevala politiko nacionalnega iztrebljanja slovenskega ljudstva, obenem nudila zatočišče mnogim preživelim nacistom in njihovim sodelavcem.

Kljub zmagi nad fašizmom v drugi svetovni vojni na koroski Slovenci niso mogli uresničiti svojega stoletnega ideala — priključitve k Jugoslaviji. Položaj koroskih Slovencev se v bistvu ni mnogo spremenil, saj so prišli v Avstriji na površje elementi, ki so bili že od nekdanjega sovražnega razpoloženja do našega ljudstva. Danes se na Koroskem — na ozemlju koroskih Slovencev — dovršajo naseljevanje 8000 volksdočerjev, petokolonarjev in zagrizanih fašistov. Tako se nadaljuje politika iz dobe prve avstrijske republike in tretjega rajha, ko so samo leta 1942 nacisti izselili iz Koroske okoli 470 slovenskih družin, njihovo imetje pa zaplenili. Namesto da bi koroskim Slovencev vrnil škodo, pa so avstrijske oblasti doslej vrnilo škodo samo eni tretjini nasilno izseljenih koroskih Slovencev.

Od leta 1945 pa do danes so na Koroskem zaprti 280, obsodili pa nad 100 koroskih Slovencev na skupno 21 let zapore in visoke denarne kazni. V domovih koroskih Slovencev so izvedli nad 400 hišnih preiskav. Člani neonacistične teroristične »Wurffkomand« — avstrijske oblasti na Koroskem jih blagohotno ščitijo — so telesno napadli nad 300 članov Osvobodilne fronte ter ubili pri tem dva člana. Vsi ti napadi so imeli en sam cilj: omejiti in preprečiti borbo koroskih Slovencev za svoje pravice in nacionalno osvoboditve.

V sistemu nasilne germanizacije predstavlja ekonomsko izkoriščanje delovnih množic Slovenske Koroske, ki se izvaja na razne načine, važno mesto. Posebno zadruga koroskih Slovencev so trn v peti avstrijskim oblastem. V okviru načrta za gospodarsko zatiranje slovenskih kmetov skušajo avstrijske oblasti z vsemi sredstvi preprečiti obnovo slovenskega zadrugašstva. Na zadrugaških posestvih, ki jih je zgestapo odvzel koroskim Slovencev, naseljujejo volksdočerjce in druge sumljive elemente. Avstrijske oblasti in sodišča onemogočajo vrnitev imovine slovenskim zadrugam, ki jo je zgestapo izročil nemški zadrugaški zvezi.

Čedalje bolj ostro prehrabeno krizo na Koroskem izkoriščajo avstrijske oblasti za ekonomsko uničevanje slovenskih kmetov na Koroskem. Te oblasti čisto odvzemajo slovenskim kmetom ži-

vino brez kakršne koli odškodnine. Od predvidenih kreditov v višini 11 milij. šil. za potrebe kmetov, niso koroski Slovenci še dobili prav nič. Značilno za sedanjost avstrijsko politiko nacionalnega zatiranja koroskih Slovencev je, da avstrijske oblasti še danes vztrajajo na tem, da se prizna stanje, ki so ga med vojno ustvarili nacisti, kot pravnoveljivo stanje. Znano je, da je višje sodišče v Gradcu priznalo odločitve zgestapo o zaplenbi premoženja Slovenske zadrugaške zveze, katere vrednost se ceni na 26 milijonov šilingov.

Avstrijske oblasti pa nadaljujejo politiko zatiranja koroskih Slovencev ne samo na ekonomskem, marveč tudi na kulturnem področju. V tem pogledu se poslužujejo tako imenovanih utrakvističnih šol, na katerih poučujejo nemški ali pa slovenski ponemčeni učitelji, ki le deloma ali na sploh ne obvladajo naš jezik. Ti učitelji, ki se v nekaterih primerih rekrutirajo tudi iz belogardističnih elementov, blatijo partizansko borbo koroskih Slovencev in zgrede v svojem besu celo tako daleč, da prepovedujejo šolskim otrokom, da bi med odmorom govorili med seboj v našem jeziku.

Slovensko prebivalstvo na Koroskem, katerega nacionalna borba je najtesneje povezana z revolucionarno borbo sirmanskih kmetov proti nemškemu fevdalnim in kapitalističnim elementom, se je stoletja upiralo nasilnemu ponemčevanju. Kljub temu, da so sedanje avstrijske oblasti razpusile večino naših prosvetnih društev in da so med nacistično upravo le-te požgale koroskim Slovencev okrog 90.000 knjig, pa so koroski Slovenci po vojni zopet ustanovili 56 novih prosvetnih združenj, 15 pevskih zborov in 5 tamburaških zborov. Avstrijske oblasti ne samo da niso nišesar ukrenile, da bi slovenske kulturne ustanove in organizacije dobile povrnjeno škodo, ki so jo utrpeli na premoženju za časa nacizma, temveč so s posebnimi odločbami še sankcionirale to ropanje.

Avstrijski germanizatorji vidijo v delu kulturnih in antifašističnih organizacij koroskih Slovencev resno oviro za svojo antidemokratično politiko. Avstrijska vlada, ki od leta 1945 ponovno izvaja politiko nacionalnega zatiranja in nepriznavanja demokratičnih pravic in svobodnih koroskih Slovencev, je dosledno odklanjala, da bi uradno priznala Osvobodilno fronto za Slovensko Korosko kot edino politično organizacijo koroskih Slovencev.

Ako upoštevamo vse to, nam ni težko razumeti, kakšno razočaranje je prinesla krivična odločba Sveta zunanjih ministrov ljudstvu Slovenske Koroske. Kljub temu, da se je Jugoslavija borila z ostalimi zavezniki proti mednarodnemu fašizmu v prvih vrstah, pa je predstavnik ZSSR v Parizu podprl imperialistično spekulacijo na račun koroskih Slovencev. Namesto uresničenja najmočnejše želje koroskih Slovencev po priključitvi k Jugoslaviji, pa je predstavnik države, ki bi morala braniti interese malih narodov, prodal koroske Slovence za petrolejske koncesije in 150 milijonov dolarjev na milost in nemilost — državi, ki je v praksi pokazala, kako se spoštujejo pravice, ki nabi jih ona garantirala.

V teh pogojih zahtevajo zato koroski Slovenci in vsi narodi Jugoslavije, da preneha dosedanja sistematska in načrtna germanizacija slovenskih množic v Avstriji. V memorandumu, ki so ga

KAKO SE JE ZAČELO

Danes praznuje ljudstvo Hrvatske ter Bosne in Hercegovine v bratski skupnosti z vsemi jugoslovanskimi narodi osemletnico narodne vstaje proti fašističnemu okupatorju in ustaškim izdalcem. Na ta dan so se ljudske množice Hrvatske ter Bosne in Hercegovine pod vodstvom slavne Komunistične partije Jugoslavije dvignile v neizprosno borbo proti nasilju in krivici, v borbo za svobodo in neodvisnost.

27. julij 1941, ko so partizanske enote osvobodile v Liki Lapac in Srb, krajiški partizani pa Drvar, je pomenil dan množične ljudske vstaje v obeh ljudskih republikah. — V naslednjem prinašamo spomine podpolkovnika Rade Bulata iz prvih dni vstaje.

S preganjanjem, aretacijami in nasiljem so ustaši na Kordunu pokazali svojo zverinsko oblast takoj v aprilu 1941. Srbe so aretirali in pobijali zato, ker so bili Srbi, poštene Hrvatve pa zato, ker niso priznavali Pavelića za svojega gospodarja.

Mirni gozdovi in gajji Korduna in Banje so postali pribežališče in zavetišče goloroškega ljudstva.

Kliti in poziv Komunistične partije sta takrat prodirala že do najbolj oddaljenih krajev. Komunisti, ki so izpolnjevali naloge svoje Partije, so pripravljali vse za vstajo: zbirali so orožje, formirali vojaške skupine in samo čakali, kdaj se bo začelo. V tistih hudih dneh so Srbi Korduna dobivali jasne in določene nasvete in navodila Partije, ki jim jih je prenašal in pošiljal član Centralnega komiteja Komunistične partije Hrvatske Josip Kraš. Živel je v Karlovcu, toda nenehno je bil povezan z vsemi področji Korduna, z vsemi tistimi, ki jim niti na

misel ni prišlo, da bi se sprijaznili s fašistično tirantijo. Ob petkih, na semanji dan so odhajali s Korduna kurirji k tovarišu Krašu v Karlovec, od koder so prinašali nove direktive in nasvete, gradivo in orožje za pripravljane vstaje. Če je šlo kje težje in če se je zataknilo, je tovariš Kraš takoj odšel tja, da je svetoval in pojasnjeval ali pa strahopetnost in oportunitizem odločno odstranil.

Za vstajo na Kordunu ostane nepozaben dan 19. VII. 1941. V gozdu »Abez« pri Virginmostu je bila takrat prva partijska konferenca okrajev Vojnić, Virginmost in Glina. Med delegati so bili tovariši Canica Opačić, Zarko Čuić, Milutin Baltić, Ranko Mitić, Branko Nikolić, Stanok Maslek in Rade Bulat. Konferenco sta vodila tovariša Rade Končar in Josip Kraš. Mnogi izmed navzočih so privrati videli tovariša Rada Končarja, toda njegovih besed: »Od dneva napada fašistične Nemčije na ZSSR smo mi, komunisti, mobilizirani, mi smo oboroženi odred in

za nas veljajo vojni vojaški zakoni... ne bomo nikoli pozabili. Te besede, izgovorjene mirno in odločno, je lahko izgovoril samo mož, ki je vedel, kaj hoče in ki je veroval v silo ljudstva in v zmago njegove pravične stvari. Bolj kakor kdaj koli nas je takrat prešinilo čustvo, da smo komunisti res ljudje novega kova in skovanji iz posebne kovine. Italijanska fašistična garnizija in ustaši v Virginmostu niso niti pomislili na to, da je bil komaj tri kilometre od njih storjen važen sklep, s katerim smo jim podpisali smrtno obsodbo. Edinole gozd »Abez« je bil priča tega odločilnega trenutka, priča odločnosti sinov naše Partije.

V mraku, ko se je konferenca že bližala koncu, je nekje daleč zadoneka močan eksplozija. Naše oči so veselo iskale odgovora, tovariš Rade pa nam je bilo poznati: »Tovariši, to je začetek.« Tovariš Ilja Hariš-Gromovnik bореc iz španske vojne, je bil pognal v zrak železniško progo pri Dubravi blizu Karlovca in dal s tem signal borem Korduna, da je došlo vrijeme, da se diže bunac.

27. julija je bilo v vasi Perna na vzhodnih pobočjih Petrove gore sklenjeno, da začnemo tudi mi. Pred tem važnim sklepom je bilo kratko posvetovanje, ki so se ga udeležili Bogdan Orešanin, Jovica Lončar, Djure Balč, Mirko Poštić in jaz. Govorili smo o taktiki, o načinu borbe in sklenili; začeti borbo, ne da bi izbrali sredstva.

Vas Perna je postala vojaški štab in center vojnega udeleževanja. Od vseh strani so prihajala poročila o aretacijah Srbov, vseh možkih, starih nad 16 let. Iz Virginmosta so odhajali italijanski vojniki, ki so zapuščali garnizijo, za njimi pa so prispeli na kamionih ustaši kot divje hijene ter začeli odvažati aretirane ljudi proti Karlovcu. Na poti med Vojnićem in Krnjakom so vse pobili. Iz Perna, Črnege potoka in drugih vasi so prihajale vesti, da se je ljudstvo dvignilo in da čaka na povelja in direktive. Istega dne smo vse za borbo sposobne moške uvrstili v desetine, vode in čete. Začeli smo vzpostavljati fronto od Debele kose preko Perna na Blatuši in Slavskega polja. Za vodstvo je bila formirana komanda s sedežem v Perna.

23. julija so ustaši iz Topuskega skušali prebiti našo fronto proti Perna, pa smo jih pritakali s frontalno obrambo »vilarjev« in jih pognali v beg. Ljudstvo jih je začelo preganjati in ustaši so kmaj odnesli pete. Pri tem smo zaplenili eno puško. Kako prestrašeni so bili ustaši, najbolje dokazuje dejstvo, da so kar begnili iz Topuskega, nekateri pa so bili oblečeni preplavalni reko Gline. Ko bi bilo več vojaške iznajdljivosti in izkušenj, bi bilo ljudstvo takrat praznovalo mnogo večjo zmago.

rabo cerkvenih možnarjev posnemali artilerijo. Da se nam je to posrečilo, najbolje dokazuje strah ustašev. Vsi ustaški listi so pisali, da imamo na Petrovi gori topove, in poslali so tri »štuke«, da bi bombardirale naše položaje — našo artilerijo.

2. avgusta se je začela ustaška ofenziva, prav na dan, ko so prevarani prebivalci vasi Černecine, Boviča, Kozarca, Blatuše in drugih odšli na »krste« v Gline in končali svoje življenje v glinski cerkvi, kjer so jih ustaši poklali. Šele tedaj so ljudje jasno videli ustaško podivjanost in krvočelnost Požig Perna, Blatuše in Pečke, poslstvo žen, ubijanje otrok itd. je pokazalo vso grozo ustaške strahovlade. Ljudje so zapuščali svoje domove in vse, kar jim je bilo najdražje, in se zatekali na Petrovo goro.

Drugi dan smo začeli zbirati naše borce, hodili smo po vaseh in učili ljudi, kako je treba graditi zakonitiša in kolibe. Tako je mirna Petrova gora, kjer je gospodarila samo divjad, dobila nove prebivalce. Več sto metrov visoko, med težko dostopnimi pečnami Petrove gore, so iskali ljudje na begu pred ustaškimi nožem zavetišča.

10. avgusta je naša skupnica napadla ustaško stražarnico na Crevarski strani pri Virginmostu ter pretrgala zvezo med Karlovcem in Virginmostom. Hkrati so tudi ustaši začeli ofenzivo na Petrovo goro, toda končala se je brez uspeha. Umaknili smo se v gozd pri Magarevoti.

Zagrebski železniški kolektivi so bili v prvem polletju najboljši v državi

Delovni kolektivi zagrebskega železnicega omrežja so tudi v prvem polletju upravičili veliko čast, da nosijo zastavo zvezne vlade. Delovne tradicije zagrebskih železničarjev trajajo že izza prvih dni osvoboditve države, ko so ob izredno težavnih okoliščinah in v sorazmerno kratkem času obnovili železniški promet. Takrat je bilo izmed dobrih 2600 kilometrov prog samo 440 km železnice sposobne za promet. V dveh in pol letih plana so zagrebski železničari premagali vse težave in mnogo prispevali za socialistično graditve države.

Zagrebska kurilnica je najboljša v državi. Delovni kolektiv zagrebske kurilnice je že od leta 1946 eden najboljših železniških kolektivov. Prostori sindikalne podružnice in šefa kurilnice so polni številnih odlikovanj in prehodnih zastav. Najboljše priznanje sta jim dvakrat pridobljena zastava zvezne vlade. Po doseženih uspehih kurilnic v prvem polletju računajo, da bodo zastavo tretjič prejeli.

Cepprav je bil letošnji plan za 10% višji od lanskega, so ga izpolnili za 101,2% s skoraj enakim številom osebja. Brigade so presegle delovne norme celo do 77%. Josip Hruševar in Ivan Mihalič, strojevodja, ki vozi na naši najtežji progi Zagreb-Split, sta najboljša v zagrebski kurilnici. Skupaj s kurjarji Kisičkem, Marasovičem, Panikrtom in Ložičem sta nosilca prehodne zastave svojega turnusa. Slovita je tudi lokomotiva brigade Josipa Steta in Ivana Sajleria, ki je brez vsake poškodbe prevozila nad 100.000 km. Takih brigad je v kurilnici Zagreb še več. Samo v prvih štirih mesecih letos je prevozilo 11 lokomotiv 100.000 kilometrov več kot je bilo planirano. Znižali so stroške za gorivo za 22% v primeri z letom 1946, za 1,25% pa v primeri z lanskim letom. Zagrebska kurilnica je v sedmih mesecih prihranila četrtino normalne količine maziva. Z uporabo oljnatih emulzij se zmanjšala na polovico poraba cilindrskega maziva za segreto in zasličenno paro. Letos so v kurilnici še zboljšali delo in povečali proizvodnjo. Z uspehom uporabljajo dva racionalizatorska predloga. Prihranili so na materialu in delovni sili. V prvem polletju je delovni kolektiv izdelal tudi dve pnevmatični dvigalji in delal tudi dve pnevmatični dvigalji in delal tudi dve pnevmatični dvigalji in delal tudi dve pnevmatični dvigalji.

V tekmovalni zagrebske železniške delavnice z železniškimi delavci v Nisu, Mariboru, Sarajevu in z drugimi so delavci zagrebske železniške delavnice dosegli tako uspehe, da jim je bila lani dodeljena prehodna zastava zvezne vlade. Leta 1947 je delavnica izpolnila letni plan 43 dni pred rokom, lani pa 30 dni pred rokom. Letos je delovni kolektiv v prvem polletju stalno naraščal in zato je bilo mogoče, da je delavnica z manj delovnimi silami izpolnila polletni plan pred rokom. Nedvomno je ta delovna zmaga rezultat zavestnih naporov velikanskega števila posameznikov, skupin oddelkov ter brigad delavnice, predvsem njenih 760 udarnikov, kolikor jih je bilo razglašanih v borbi za petletni plan. Na delovnih posvetovanjih, ki so vsak dan v vseh oddelkih delavnice, so delavci opozarjali na pomankljivosti prejšnjega dne in dajali predloge za boljše organizacijo dela. Naraščala je vrsta udarnikov, utrjevali so delovno disciplino in še bolj varčevali z materialom. Delavnica obvlada zdaj popolnoma tehnološki proces; delo je razdeljeno na posamezne faze, ki jih opravljajo do ločene skupine delavcev. Na ta način je bila popravljena prva lokomotiva v kratkem času 19 dni, medtem ko je bilo prej za to delo potrebnih 40 dni. Zdal je delavnica že tako izpolnila, da vsako okvaro popravi sama in prav tako sama pravočasno izdelava nove dele za vagonne ali lokomotive. Velika zmaga delovnega kolektiva zagrebske delavnice je bila izdelava tovornega voza. Prvi tovorni voz so izdelali večidel iz starega gradiva.

Pomankljate delovne sile je moral kolektiv rešiti z novimi normami in večjimi napori. Na poziv Partije in sindikalne podružnice so delavci sami določali nove norme. Šestkratni udarnik Er-

šek Stjepan, brušar in vodja ene najboljših brigad, je prvi začel delati pri štirih svedrih. Najboljše so bile brigade komunistov, ki so vselej začele tekmovalje. Ena teh brigad, ki jo vodi nosilec reda dela I. razreda Antun Fantič, je izdelala v treh dneh in treh nočeh leseno konstrukcijo spalnega voza. To delo, ki je bilo planirano za 12 dni, je izpodbudilo tudi druge brigade, ki so delale spalni voz, da so pred rokom končale svoje naloge in voz izročile prometu v 20 dneh. Doslej je izdelala železniška delavnica v Zagrebu 4 take vozove, ki so po svoji ureditvi in udobnosti enakovredni mednarodnim vozovom. Številno racionalizatorjev in novatorjev v delavnici je naraslo nad sto. Mnogo težkih nalog so rešili v borbi za nove lokomotivske dele, ki bi morali priti po pogodbi iz Češkoslovaške in Poljske.

V velikem socialističnem tekmovalju z borbenimi kolektivi velikih ranžirnih

postaj Zagreb-Boronzai, Topčider, Vinokovci in Zaloz so ranžirji zahodnega kolodvora v Zagrebu odnesli zmago in dobili prehodno zastavo zvezne vlade. Osebe postaje je obljubilo, da bo zastavilo vse svoje sile, da bo čimdlje obdržalo prehodno zastavo. Okrog 80% vsega nakladanja in razkladanja, ki ga ima zagrebsko gospodarstvo na železnici, ure čez zagrebski zahodni kolodvor. Tri postaje na območju zahodnega kolodvora opravljajo velikansko delo sestavljanja in razstavljanja velikih tovornih kompozicij. Uspehe dosegajo zaradi bri-gadnega dela, dobre organizacije in dnevne evidence vseh del. Kolektiv ima stalna proizvodna posvetovanja. Tudi dobro ideološko in politično delo pomaga k boljšim uspehom. Kolektiv je že tretjič prejel prehodno zastavo partijskega komiteja VII. rajona. V prvem polletju so plan za nakladanje presežili za 40%, plan razkladanja pa izpolnili.

7000 kg jekla bodo dale železarne samo iz starega železa ki so ga zbrali beograjski frontovci

Naše železarne so v prvem polletju obogatile našo mlado industrijo s tisoči ton jekla. Iz njega so ekovali in vili nešteto novih strojev, naprav in drugih predmetov za nove tovarne, mnogo železnih vagonov, orodja in drobnih kovinskih izdelkov — vse za našo plansko gospodarstvo, katerega temelj je jeklo. Toda ni jekla brez starega železa. Popravljanje po novi kovini pa med drugim terja zbiranje starega materiala. Plavži porabijo za jeklo enake količine surovega železa in starih železnih odpadkov.

Ko so n. pr. beograjski frontovci izročili železarnam 30.500 ton v polletju zbranih železnih odpadkov, so dejansko dali industriji 7000 ton ali 7 milijonov kilogramov jekla. To je dovolj za 700 tovornih vagonov ali za skoraj 200 velikih pulmanovih vagonov, to je 20 kompozicij za brzovlak. Ta količina bi bila zadostna za 70 km železniskega tira. Polovico vagonov in tračnic smo dobili torej iz starega zavrnjenega železa, pa tudi druga polovica je nastala kot rezultat mešanice stare in nove kovine. Samo eurovo železo bi ne bilo dovolj brez dodatka »starega železa brez vrednosti«.

Staro železo je dragoceno gradivo. Dragoceno zaradi tega, ker je pri sedanjem tehničnem ustroju naših pa tudi evropskih Martinovih peči nujno potrebno, pa tudi zato, ker ga nikoli ni mogoče zbrati toliko, kolikor bi bilo mogoče iz železne rude dobiti surovega železa. V predvojni Jugoslaviji so pomankanje starega železa odpravljali tako, da so železo uvažali, razmetavali so devize za surovino, ki jih je bilo dovolj na vsakem koraku. V planskem gospodarstvu pa to vprašanje drugače rešujemo. Imeli smo celo vrsto prostovoljnih akcij za zbiranje »odpadkov«. V tem času so naše

tovarne redno dobivale planske količine starega železa. Frontovci tretje osnovne organizacije tretjega beograjskega rajona so zbrali za izpolnitev plana naših železarn v minulem polletju na svojem področju 15.000 kg železnih odpadkov. Samo pri eni prostovoljni akciji so obogatili fond jekla za 30 ton.

Letošnja akcija zbiranja starega železa je posebno pomembna. Razvita industrija zahteva vedno več starega dodatnega materiala. Hkrati so se velike količine železnih odpadkov, ki so bile zbrane v povojnih letih in izročene železarnam, občno zmanjšale tiste razmetane rezerve, ki so ostale kot posledica vojnega opustošenja. Skritih količin starega železa je vedno manj in vedno težje je priti do njih. Zato mora biti sedanja akcija mnogo boljše organizirana. To je zadnja akcija te vrste v obnovi in graditvi naše države.

Železnica, rečna plovba in pomorstvo boata še naprej redno dobivljali staro železo železarnam. Železnica ima redno precejšnje količine železnih odpadkov, v naših rekah in morjih pa je dovolj železnih potopljenih plovnih objektov in mostovnih konstrukcij, ki jih bodo nekatere popravili, druge pa uporabili kot staro železo. »Brodospas« je nedavno dvignil iz morja dve lediški ogradi — 25.000 ton železa za železarne. Martinove peči ne smejo niti minute ostati brez materiala. Niti drobce jekla ne sme propasti. To lahko zagotovo naše množične organizacije s povečano delovnostjo pri zbiranju tudi najmanjših količin zarijavljih železnih ostankov — prav do zaključka te akcije in tako dolgo, dokler ne bodo izročili zadnjega kosčka starega železa toplilnicam. Še 10 kg starega železa naj zbere vsak frontovec, mladinec in pionir, je naše geslo.

Farma za 80.000 ovc, 5000 goved in 2000 konj

Na Kupreškem polju v Bosni in Hercegovini bodo ustanovili največjo živinorejsko farmo v državi. Gradbena dela so začeli že lani. Zdal gradijo številne velike hlevne. Na farmi bodo redili 80.000 ovc, 5000 glav goveje živine in 2000 konj. Razen tega bodo pitali 2000 prašičev.

Računajo, da bo farma dala na dan 100 vagonov mleka. Za široko potrošnjo pa bo dajala tudi velike količine mesa in masti. Razen kmetijskih poslopij bodo zgradili nekatere industrijske obrate. Tako bo farma imela tudi tovarno za predelavo klavniških odpadkov.

Na farmi bodo redili tudi plemensko živino, ki jo bodo razpošiljali drugim farmam.

Gradbena dela so dosegli že dobro napredovala. Zgradili so že naselje za delovni kolektiv, ki bo zaposlen na posestvu. Lani so gradili ceste, da je posestvo dobilo zvezo z glavno cesto Sara-

jevo-Split. Postavili so veliko apnenico, stanovanjske hiše za delavce, opkarno, skladišča, delavnice itd. Izmed hlevov so zgradili štiri ovčarnike za 2000 ovc, tri pa za 1500 živali. Letos bodo zgradili tudi že več hlevov za govedo, nadaljevali bodo dela pri ovčarnikih in pri stanovanjskih hišah.

Na farmi že redijo precej živali. Ovce umetno oplajajo. Letos jih bodo oplodili 15.000. Domače pasme goveda križajo s švicarskimi pasmami. Veliko pozornost posvečajo naprednemu travništvu, da bodo čim bolj povečali donos sena. Veterinarstvo je na višini.

Podnebje na Kupreškem polju ni dovolj ugodno. Polje je odprto močnim vetrovom in nihanje temperature je veliko. Zato bodo pogozdili velike pasove, ki bodo varovali farmo pred vetrovi in prehitrim osuševanjem tal.

Mladina vasi, s svojim delom pri graditvi objektov petletke, v industriji in rudarstvu, boš dala nove tovarne, nove stroje za napredek naših zadrug — za socialistično preobrazbo vasi!

nič. Pri tem so zaplenili mnogo pušk, zažgali postajo in žago in dobili mnogo drugega materiala. To je bila prva velika skupna akcija partizanov Korduna, ki je bila za okrepitev borbe in za razširjenje vstaje zelo velikega, skoraj odločilnega pomena. Uspeh te borbe, v kateri je sodelovalo več sto borcev, je ohrabil ljudstvo, še bolj dvignil borbeno duha borcev, okreplil njihovo moralno in poglabil vero ljudstva v uspeh borbe. Od takrat je borbenost naših odredov čedalje bolj naraščala. Vzporedno s temi prvimi uspehi in vojaškim formiranjem naših enot so se upostavljali tudi ljudski odbori — prvi zarodki ljudske oblasti na Kordunu.

S prihodom Jose Rukavina, Srečka Manole in Save Zlatiča-Miče je postajala borba na Kordunu čedalje bolj organizirana in enotna. Leti so nam pomagali, da smo odrede vojaško in politično okreplili, ljudem pa politično pravilno pojasnili nujnost borbe. Prihod prvih Hrvatov med Srbe je v srcu ljudstva globoko odjeknil. To so bili prvi nosilci bratstva in enotnosti Srbov in Hrvatov na Kordunu. Potrto srbsko ljudstvo je začelo spoznavati in verovati, da bo njegova borba uspešna samo v skupnosti z brati Hrvati in drugimi narodi Jugoslavije. Ta moment je bil za nadaljnji razvoj vstaje najpomembnejši. V borbo so se začele vključevati tudi hrvatske vasi, tieta pregraja, ki so jo razni velikosrbski in velikohrvatski šovinisti dolga leta skušali postaviti med Srbe in Hr-

vate, pa je začela z vključevanjem najboljših sinov hrvatskega naroda v vrste partizanov izginjati.

16. septembra so začeli ustaši novo ofenzivo, da bi razbili partizanske odrede v vzhodnem delu Petrove gore. Toda vse njihovo prizadevanje se je končalo s običajnim ropanjem, ubijanjem in požiganjem vasi na vzhodnih pobočjih Petrove gore. Neuspeh te ofenzive je prebivalstvo tega dela Petrove gore še bolj ohrabil.

16. septembra se je začela v Crni lokvi pri Vojnici konferenca delegatov narodnoosvobodilne borbe Korduna in Banije, ki se je udeležilo 20 delegatov, in sicer 14 Srbov in 6 Hrvatov. Konferenco je vodil Jose Rukavina, ki je poudaril, da se vrši v znamenju široko razpredene vstaje po vsej deželi. Zato je bila naloga te konference dokončno organizirati narodnoosvobodilno gibanje na Kordunu in v Baniji ter borbo in vodstvo enotno organizirati. Sklenjeno je bilo nadaljevati borbo z vsemi sredstvi, napadati enako Italijane kakor tudi ustaše. Da bi bilo laže borbo usmerjati, je bil Kordun razdeljen v štiri operativna področja, Banija pa v dve. Odredi so hkrati imeli že 808 borcev, 283 vojaških pušk, 132 pušk na kresilo, 27 revolverjev, 49 karabink ter en težki in en lahki mitraljez. Sklepi te konference so omogočili še uspešnejši razvoj vstaje na Kordunu, ki je postal eno glavnih žarišč vstaje na Hrvaškem.

Včeraj nacistični zločinci — danes informbirojevski saboterji

Škodljivci iz Mariborske livarne pred sodiščem

Dne 22. in 23. julija 1949 je bila pred okrožnim sodiščem v Mariboru glavna obravnava proti obtožencem inž. Souventu Ginterju, namestniku ravnatelja Mariborske livarne, Prežlju Srečko, ravnatelju Mariborske livarne, in Vohu Francu, nekdanjemu uslužbencu Mariborske livarne. Obtoženi so bili kaznivih dejanj gospodarske sabotaže in kaznivih dejanj zoper ljudstvo in državo.

Idejni vodja te zločinske trojice je bil inž. Souvent. Kot je na glavni obravnavi povsem prestodno pripovedoval, je bil že v dobi pred okupacijo zaposlen v Gazu. Ta organizacija je v dobi pred okupacijo povsem naobrtno pripravljala s pomočjo domačih izdajalcev okupacijo severne Slovenije in uničenje slovenskega naroda. Inž. Souvent je v prvih dneh okupacije postal namestnik direktorja tovarne bakrenih polizdelkov v Slovenski Bistrici, ki je bila takoj vključena v nemško oboroževalno industrijo. Na glavni obravnavi je inž. Souvent z zločinskih namenov pripovedoval, da je postavil vse svoje sile na razpolago za uspešno obratovanje te tovarne in za dvig nemške oboroževalne industrije. Poleg dela v tovarni je bil inž. Souvent voditelj nacistične organizacije »Tehnične Nothilfe« za štiri okraje. Nacistična Nemčija je njegovo delovanje visoko cenila, saj je prejel dve nemški odlikovanji za vojne zasluge.

Po osvoboditvi se je inž. Souvent, ki je strokovno zelo kvalificiran, vrnil v Mariborsko livarno in postal namestnik ravnatelja. Takoj po prihodu je pričel z rušilnim delom. Zvest svojim nacističnim metodam ni nikdar stolal v ospredje, temveč je z rafiniranimi intrigami in prišepetovanjem ustvaril v Mariborski livarni težko vzdušje. Ravnatelja, so obtožena Prežlja Srečka je dobil pod svoj popolni vpliv. Skupno sta v tovarni spravljala bivše nemurje in kulturnobundove na vodilna mesta, dočim sta zavedne in progresivne delavce zapostavljala, šikanirala in odpuščala iz službe. Partijska organizacija v tovarni kot tudi sindikat sta bila Souventu in Prežlju trn v peti. Kier koli sta mogla, sta ovrhala partijsko organizacijo in sindikat, posledica tega pa je bilo nepravilno delovanje podjetja in neizvrševanje planskih nalog.

Ko je bila pred letom dni objavljena resolucija informbiroja, je postal inž. Souvent nimen navdušen pristaja, slepo pa mu je sledil Preželj Srečko. Resolucija Informbiroja tista je služila kot dobrodošla osnova za nadaljevanje rušilnega dela v tovarni. Postavljala sta zahtev za odstop našega državnega vodstva, z bedastimi izmišljotinami klevetala vrhovne predstavnike naše ljudske oblasti in pričela s sistematičnim sabotažnim delom.

Vrsta sabotažnih dejanj, ki sta jih zagrešila Souvent in Preželj, je dolga. Tako je bila Mariborska livarna zavezana k dobavi medeninih palic za podjetje Krušik v Valjevu, a sta oba obtožena dopustila, da je bilo naročeno blago izdelano tako pomanjkljivo, da ga podjetje Krušik ni moglo uporabljati in je vrnilo Mariborski livarni nad 200.000 kilogramov medeninih palic. Te medeninate palice so vsebovale v zlitini pesek, niso ustrezale niti po trdoti in so bile v palicah snovi, ki bi po kemičnem sestavu v teh palicah ne smele biti. Vsa produkcija teh palic se je nadaljevala kljub temu, da je podjetje Krušik 14 krat brzojavno in priporočeno grajal, kvaliteto dobavljenih palic in opozarjalo na težke posledice take nekvadratne proizvodnje. Oba obtožena pa sta na glavni obravnavi cinčno izjavila, da teh reklamacij nista smatrala za resne. Inž. Souvent je 10 reklamacij enostavno prikril, da bi lahko nadaljeval s sabotažo. Ne glede na težke posledice pri izvrševanju plana v Mariborski livarni in v podjetju Krušik sta obtožena s tem svo-

jim saboterskim delom povzročila materialno škodo nad 2 milijona dinarjev.

Drug značilen primer Souventovega sabotažnega delovanja je bil pri izdelovanju kovinskih lopatic za turbine novih elektrarn v Bosni in Hercegovini. Navzile izredni nujnosti tega naročila je inž. Souvent sabotalil izdelovanje teh lopatic. Ko je po dolgotrajnem oklevanju Mariborska livarna začela z izdelovanjem turbinskih lopatic, je inž. Souvent naenkrat obvestil naročitelja, da teh lopatic Mariborska livarna sploh ne more izdelati in da prekljuje svojo obveznost. Popolnoma jasno je, kakšne nezgodne posledice bi utegnili imeti takostališče inž. Souventa.

Ko so se zaradi pomanjklivega nadzorstva pokvrsile v Mariborski livarni peči za izžarevanje medeninih palic in za topljenje medenine, sta oba obtožena vzela te okvare na znanje povsem hladnokrvno. Nista se potrudila niti toliko, da bi ugotovila krivca pokvar, saj sta bila kot saboterja zadovoljna s velikim izpadom produkcije in nastalo škodo.

V Mariborski Hvarni je bil nujno potreben moderen laboratorij. Glavna direktorja kovinske industrije je pooblastila inž. Souventa, naj pripravi vse potrebno za sklepanje materialne porizbe za Madžarsko, ki bi dobavila Mariborski livarni laboratorij proti dobavi žindre. Inž. Souvent je tik pred zaključitvijo pogajanja prekinil, češ da bo sklenil podobno pogodbo z Avstrijo, kamor je hotel na vsak način odpotovati, da bi ob priliki sklepanja porizbe mimogrede obiskal v Avstriji svoje »sorodnike...« Tako je na obravnavi inž. Souvent do sledno zatiral. Posledica njegovega ravnanja pa je ta, da Mariborska livarna še do danes nima svojega laboratorija, ki bi ga v l. 1948 z lahkoto dobila iz Madžarske.

Kot tretji je v tej zločinski združbi sodeloval Voh Franc. Tudi on je bil kot bivši uslužbenec Mariborske livarne povezan s Souventom in Prežljem pri protiljudski in protidržavni propagandi ter blatenju predstavnikov ljudske oblasti. Voh je poskušal pobegniti iz naše države na Madžarsko in se je tozadevno posvetoval s Souventom.

Na obravnavi je inž. Souvent svojo krivdo tajil. Šele ko so mu priče in tudi soobtoženi Preželj Srečko v obraz povedali, kaj je zakrivil, je pod težo dokazov kloni in priznal svoje težke zločine. Opravičila za te zločine pa ni mogel navesti, saj je jasno, kaj hoče doseči nacist in sedajni pristaja resolucije Informbiroja. Preželj Srečko je svoja dejanja priznal. Priказati se je hotel kot zapeljavana neboljčenka, vendar pa dejanja, ki jih je zakrivil, sama po sebi glasno govore, da je bilo njegovo delovanje povsem zavestno. Tretji obtožene Voh Franc pa je hotel pred sodiščem zaigrati vlogo duševno omejenega teptiča. Njegov načrt pa se mu ni posrežilo, ker mu je bilo na razpravi njegovo zločinsko delo čisto jasno dokazano.

Po dvodnevni obravnavi, ki je bila polna zapletilav in razkrinkavanj zločinskih sabotaž obtožencev, je sodišče dne 25. t. m. ob 17 razglasilo sodbo, s katero je vse tri obtožence spoznalo za krive in jih obsodilo, in sicer:

Inž. Souvent Ginter je obojen na smrt z ustrelitvijo in trajno izgubo državljanških pravic; Preželj Srečko na 12 let odzema prostosti s prisilnim delom in na 3 leta izgube državljanških pravic; Voh Franc na 5 let odzema prostosti s prisilnim delom in na 2 leti izgube državljanških pravic.

Obravnava pred okrožnim sodiščem v Mariboru lahko služi našim delovnim ljudem kot ponovno potrdilo, da bivši nacisti še vedno rovarijo proti izradnji socializma v naši državi in da se informbirojevci poslužujejo v borbi proti našemu ljudstvu in državi ljudi takih političnih in moralnih kvalitet, kot so inž. Souvent in njegova družina.

SAH

Prvo kolo kvalifikacijskega turnirja za moštveno prvenstvo FLRJ za moštveno prvenstvo FLRJ

Polet (Maribor) premagal »Osijek« s 5:3

Banjalka, 26. julija. V nedeljo so odigrali v Banjaluki prvo kolo kvalifikacijskega turnirja za moštveno prvenstvo FLRJ. Vardar je premagal Budućnost s 5 in pol; 2 in pol; Polet; Osijek s 5:3, Metalac na Sarajevu s 5:3, Spartak je bil osvobodil.

V srečanju Polet; Osijek so bili doseženi naslednji rezultati: Kukovec je premagal Suroletja, Bajer Krulca, Nemeš Milerja, Stupar Revolja, Mišura Iroviča, Konjič Kuna, Slavkovič Giziha in Mikišič Klasinca.

XX. KONGRES FIDE JE KONČAL Z DELOM

Paris, 25. julija. V soboto je v Parizu končal z delom XX. kongres mednarodne šahovske zveze. Poleg že znanih sklepov so na kongresu sklenili, da bo turnir kandidatov za naslov svetovnega prvaka aprila ali maja prihodnje leto v Budimpešti, a XXI. kongres FIDE v juniju 1950 v Kopenhažnu. Začetek izgradnje šahovske olimpijade bo doleten sporazumno med FIDE in Jugoslavijo, kateri je poverjena organizacija tega tekmovanja v 1950 letu.

Na kongresu so nadalje sklenili, da bo FIDE v bodoče uradno dodeljevala naslove šahovskih velemojstrov na »novi doseženih uspehih«.

Takoj zatem so sprejeli tudi prvi sklep, po katerem se proglasi za velemojstre vseh 14 udeležencev finalnega turnirja kandidatov za naslov svetovnega prvaka, kakor tudi dr. Vidmar Milan, dr. Tartakover in prof. Bernstein. Botvinniku se poleg itule velemojstra prizna tudi titula »svetovnega šahovskega prvaka«.

Ker je dolgoletni predsednik FIDE dr. Rib zaradi starosti odstopil, je kongres na zaključnem zasedanju izvolil za novega predsednika znanega šahovskega delavca, predstavnika Švedske dr. Rogarda.

Polfinalni turnirji za državno šahovsko prvenstvo so začno 4. avgusta v Splitu Ercogovcem in Vrnjački Banji.

STRELJANJE

V Kranju so tekmovali gorenjski strelci

V nedeljo 24. julija so na strelišču v Kranju tekmovali strelci iz vseh strelskih družin kranjskega okraja, razen iz Škofje Loke. Strelske družine Storiž iz Gorli, Stefe Antona-Kostje iz Trzica in Ljubelj od Sv. Ane so zasopale ekipe Slavov, Jemsk, mladincev in pionirjev, ostale družine pa je članke in mladinske ekipe. Člani in mladinci so streljali na razdaljo 200 m z vojaško puško, ženske s malokalibrsko puško na 30 m, pionirji pa na 10 m z srečno puško. Streljali se je iz vseh treh stavov.

Po celodnevem tekmovalju so se na prvo in drugo mesto plasirale ekipe naslednjih strelskih družin:

Člani: 1. Strelska družina »Vrhans, Jezersko, 2. Strelska družina »Ljubelj, Sv. Ana, Zonsko; 1. »Storiž, Gorli, 2. »Stefe Antona-Kostje, Trzič; Mladinci: 1. »Ljubelj, Sv. Ana, 2. »Storiž, Gorli; Pionirji: 1. »Ljubelj, Sv. Ana, 2. »Slavec Ivo-Jokelj, 2 in 3. mesto naslednji strelci:

Člani: 1. Markič Nace, SD »Vrhans, 2. Engelmar Marjan, SD »Slavec Ivo-Jokelj, 3. Ahačič Tomaž, SD »Ljubelj«.

Ženske: 1. Kovačič Ivanka, SD »Storiž«, 2. Snelic Tinka, SD »Stefe Antona-Kostje«, 3. Mak Angela, SD »Ljubelj«.

Mladinci: 1. Ahačič Janko, SD »Ljubelj«, 2. Cuderman Stane, SD »Slavec Ivo-Jokelj«, 3. Kalan Franc, SD »Storiž«.

Pionirji: 1. Vrabec Rudi, SD »Slavec Ivo-Jokelj«, 2. Srečnik Jože, SD »Ljubelj«, 3. Jozinik Franc, SD »Ljubelj«.

Tekmovalje so kot prvo okrajno strelsko prirediteljo dobro izvedli, saj je večina strelcev in pa ostale osebe na strelišču prvič nastopala na takih prireditvah. Gotovo pa je, da bo to tekmovalje dalo vsem strelcem in pionirjem za nadaljnji »lani trenin«, na katerem bi se strelci, predvsem na mladinci, ženske in pionirji z »odelajo ravno tako naučili streljanja, tega tako lepega in potrebnega športa«.

FIZKULTURA

Graunja železničarskega fizikturnega doma na Pohorju je v polnem razmahu

Pohorje je že od nekdaj priljubljena izletniška točka Mariborčanov in ostalih prebivalcev Spodnje Štajerske. Pred vojno so si prideli mariborski finančni mogotci poleg s obsevnimi skromnimi kod Planinskega društva graditi razkošne vile, kjer so uživali na račun žuljivih rok nariborskega delavstva.

ljevala. Pomanjkanje prevoznih sredstev in najbolj potrebna materiala so bili glavni vzroki. Vendar so se neustrašni, pozorni in pristojni za upravo inštituta (gradbeni odbor) obvezali, da bosta prvi dve tretjini doma do 15. septembra predani svojemu namenu. Zadnja tretjina doma pa bo dograjena v surovem stanju še tekom letošnjega leta.

Italija — zmagovalec evropske zone tekmovalca za Davisov pokal

Pariz, 26. julija. Včeraj je bilo v Parizu zaključeno finalno srečanje v tenisu za prvenstvo evropske zone tekmovalca za Davisov pokal med reprezentancama Francije in Italije. V prvi igri je Abdeseslam (Francija) premagal Marcela De Bella z rezultatom 8:6, 6:4, 6:3. V drugi igri, ki je odločala o končni zmazki, pa je Gucelli (Italija) premagal Marcela Bernarda v petih setih 8:6, 8:6, 4:6, 6:0, 6:1 ter tako postavil končni rezultat 3:2 za Italijo.

Povratak nogometašev trboveljskega Rudarja

Te dni so se vrnil v Trbovlje nogometaši mladinskega moštva Rudarja iz Trbovlje, ki so se na pravkar končanem mladinskem nogometnem prvenstvu Jugoslavije plasirali na drugo mesto. Na kolodvoru v Trbovljih jih je sprejela množica Trboveljčanov, ki je mlade reprezentante dočakala s uvajanjem v imenu okrajnega komiteja KPS Trbovlje jih je pozdravil ter jim čestital k uspehu. Pekar Otmar, v imenu SSD Rudarja pa tov. inžen. Petrič.

Pričelo se je IV. prvenstvo FLRJ v boksu

V Beogradu je pričelo IV. prvenstvo FLRJ v boksu. Tehnični rezultati prvega kola so bili: miza kategorija — Redi (JA) je premagal po točkah Djordja Paljića (Zeleznikar, Beograd). Bantam kategorija: srečanje med Lekovićem (JA) in Totom (Spartak) iz Subotice se je končalo neodločeno. V drugi borbi te kategorije je Andrejevič (JA) z lahkoto premagal po točkah Jakovovića (Zeleznikar, Zagreb).

Kolesarska dirka po Hrvaški in Sloveniji

Zagreb, 26. julija. — Kolesarska etapna dirka po Hrvaški in Sloveniji bo imela letošnje mogoče večji obseg kot lansko leto tako po številu etap kot po udeležbi kolesarjev. Poleg najboljših jugoslovanskih kolesarjev je Kolesarska zveza Jugoslavije povabila tudi predstavnike Češkoslovaške, Bolgarije, Poljske ter Francije, Italije, Švice, Švedske, Avstrije, Luxemburga in Treta. Te dni so prispeli prvi teletrami in držav, ki so se odzvale vabilu. Dirka se bo začela 28. avgusta in bo trajala do 4. septembra s startom in ciljem v Zagrebu. Vsa proga bo merila 1010 km. Vsaka država-udeleženka se lahko udeleži za največ štiri ekipami, od katerih lahko šteje vsaka največ 7 članov. Za domače in povabljenec tekmovalce so razpisane bogate nagrade. Vozili bodo v naslednjih etapah: 28. avgust — Zagreb—Crikvenica (188 km); 29. avgust — Crikvenica — Reka — Pulj (149 km); 30. avgust — Pulj — Koper (107 km); 31. avgust — Počitek v Kopru; 1. septembra — Koper—Bled (220 km); 2. septembra počitek na Bledu; 3. september: Bled—Maribor s poletapo v Ljubljani; 4. september: Maribor—Zagreb (156 km).

OBVESTILA

NAJDENA DVOKOLESA
Po organih NM okraja Kranj so bila najdena ogrojena dvokolesa, katerih lastniki naj se do 10. avgusta t. l. zgledajo na Poverjeništvu za notranje zadeve soba št. 84. Kot dokaz o lastništvu morajo predložiti izkaznico o dvokolesu.
1. Ogrode ženskega dvokolesa, tov. številka A. V. 694, znamka »Supervar«, sive barve.
2. Ogrode ženskega dvokolesa, tov. številka 795779, znamka »Triumph«, črne barve.
3. Moško dvokoleso, tov. št. C-745778, brez znamke, srednje kolo črno.
4. Moško dvokoleso, tov. št. 039815, brez znamke, rdeče barve.
5. Ogrode ženskega dvokolesa, tov. številka 516316, brez znamke.
6. Ogrode ženskega dvokolesa, tov. številka 64198, zelene barve.
7. Ogrode ženskega dvokolesa, tov. številka T. V. P. 15 na drugi strani št. 312970, rdeče barve.
8. Ogrode ženskega dvokolesa, tov. številka 79919, črne barve.
9. Ogrode ženskega dvokolesa, tov. številka 97167, znamka »Stadion«.
10. Ogrode ženskega dvokolesa, tov. številka 80182, brez znamke.
11. Moško dvokoleso, tov. št. 2136534, znamka »Stadion«.
12. Žensko dvokoleso, tov. št. 101642, brez znamke.
13. Žensko dvokoleso, tov. št. in znamka izbruseni, brez plaščev.

POZIVI
Vse kakršne koli še nepravilne terjatve ali zahtevke do Razstava lokalne industrije in obrti LRS naj priložijo v pislo najkasneje do 31. julija t. l. in sicer na naslov Razstava lokalne industrije in obrti LRS, glavni odbor, Ljubljana, Cankarjeva 18 (zagradba MKZ). Po tem roku prijavičen računov glavni odbor ne bo priznal. — Glavni odbor za razstavo lokalne industrije in obrti LRS.

OBJAVA
Podjetje »Cestogradnja« MLO v Ljubljani bo vrnila na cestni šubičev ulico ter Beethovnovo do Knafljeve ulice popravilna dela od 27. julija do 30. julija 1949. Na omenjenih ulicah bo zaprt vsaj cestni promet. — Poverjeništvu za lokalni promet MLO v Ljubljani.

OBVESTILO
Vse svojece, prijatelje in znance vabimo k odkritju spominske plošče padlim borcem in talcem v času narodno-osvobodilne vojne, ki so bili zaposleni v tovarni gumijevih izdelkov »Sava« Kranj. Odkritje plošče bo št. t. m. ob 9. uri dopoldne v tovarni gumijevih izdelkov »Sava« Kranj. — Odbor.

DNEVNE VESTI
Retrospektivna razstava Božidar Jakac v Moderni galeriji v Ljubljani odprta dneвно od 9. do 19 ure in traja do vključno 7. avgusta.
Tovariši, ki so se prijavili na padalski tečaj, obveščamo, da prične tečaj s poukom 27. julija 1949 ob 19. uri v Cekinovem gradu, Celovška 23. 2055

GLEDALISCE
OPERA
Četrtek, 28. ob 20.30: Verdi: »Traviata«. Gostovanje Ksenije Vidalijeve. Izven. Predstava na Posočarjevem trgu. Zaključke operne sezone 1948-49.
Abonenti, ki še niso poravnali abonmaja za minulo sezono, ponovno opominja Uprava SNG na plačilo zastankov. Abonenti, ki do 30. julija ne bodo uredili svoje obveznosti, bodo morali nositi stroške izterjevalca.

KONCERTI
Na Bledu bo jutri v četrtek ob pol 21. uri v dvorani Kamenec koncert mladinskega zbora Slovenske filharmonije pod vodstvom dirigenta Rada Simoničija. Nastopilo bo 75 pevcev ter izvajalo dela jugoslovanskih skladateljev. 2032

RADIO
Ljubljana, Maribor in Slov. Primorje
Poročila: ob 5.15, 6.20, 12.30, 14.30, 19.30 in ob 22.00 uri.
5.00 Pozdrav delovnim ljudem — 6.00 Juntrani koncert — 12.00 Opoldanski koncert. Na sporedu: Modest Musorgski: »Slike s razstav« — 12.45 Laska glasba — 13.00 Igra orkester mariborske radijske postaje p. v. Draga Lorberka (prenos iz Maribora) — 13.40 Narodne pesmi slovenskih narodov — 14.00 Slovenska instrumentalna in vokalna glasba — 14.45 Hrvatska narodna glasba (prenos iz Zagreba) — 15.15 Kulturni pregled — 15.30 Glasbene slike — 15.40 Mali leksikon za pionirje — 19.00 Igra Mali zbor Radija Ljubljana p. v. Albeno Jelenc — 19.45 Skladba za male orkestre — 20.00 Politični komentar iz Beograda — 20.15 Vasilij Mirk: Glasbeni utrinki — 20.30 Poje slovenski stidkalni kvintet, vmes poje nekaj hrvaških pesmi Andrej Strukelj — 21.00 Predavanja — 21.10 Koncert violinista Uroša Prevorka, pri klavirju Marian Lipovšek — 21.30 Plosno glasbo igra Zabavni orkester Radija Ljubljana p. v. Bojana Adamca (prenos iz Zagreba). — 22.30 Iz del Claude Debussyja.

PREKRBA
DELITIEV KAVNIH NADOMESTKOV
Poverjeništvu za trgovino in prekrbo MLO Ljubljana obvešča potrošnike, da si lahko nabavijo kavne nadomestke na živilske nakaznice za mesec julij na odrezek republiške dopolnilne preskrbe št. 5 in sicer: R-8, R-1a, R-2a, R-1a, R-21, R-1b, R-22, R-2, R-2a, R-2, R-2 do 300 gr: R-3, D-2 in D-3 po 250 gr.
Kavne nadomestke dele vse prodajalne racioniranih živil.

DELITIEV PRAVE KAVE
Potrošniki mesta Ljubljane si lahko nabavijo pravo kavo na odrezek za kavo živilske nakaznice za mesec julij v naslednjih obdobjih: R-1a jam. R-1a, R-21, po 200 gr: R-1b, R-22, R-1 po 150 gr.
Kavo dele vse prodajalne racioniranih živil. Poslovalnice Potrošniške zadrage, ki še nimajo zadostne količine kave, jo bodo prejele v nekaj dneh.

DELITIEV RIZA
Potrošniki mesta Ljubljane aprajmo za mesec julij t. l. rizi na odrezke živilskih nakaznic za mesec julij po naslednjih obdobjih:
D-1 350 gr na odrezek za pšenični zdrob — julij
D-2 300 gr na odrezek za pšenični zdrob — julij
D-3 300 gr na odrezek repub. dopol. preskrbe št. 3
Riz dele naslednje prodajalne racioniranih živil:

Poslovalnice »Prehrane«: Franciškaška 2, Galjeva 5, Gosposvetska 6, Napoleonov trg, Prisojna ulica, Rimska 24, Tyrševa št. 1, Bežičeva št. 10, Galjeva št. 55, Hotimirova ulica, Tyrševa št. 1, Vodovodna 67, Galjeva št. 9a, Opekarska št. 81, Rožna dolina C. V-2, Rožna dolina C. XVII-84, Tržaška št. 91, Bernikerjeva ulica, Povšetova ulica; poslovalnice Potrošniške zadrage: Smartinska 10 in 107, Resljeva 3, Vodnikov trg 5, Sv. Jakoba trg 7, Zaloška 22, Bezenškova, Corkeva 21, Karlovska 19, Tržaška c. 46, Gerbičeva, Medvedova 38, Cerovska 26, Celovška 144, Tyrševa 47c, Vrhovod, št. VII, Stožice 175, Polje 1, Zalog, ter industrijski magazini: »Lilostroj«, Tobačna tovarna, »Satanus«, Vevče.
Obveščamo potrošnike mesta Ljubljane, da se bo delila masšoba za mesec julij, toaletno in brivsko milo ter vsa dosejda razpisana živila za mesec julij (razen mleviskih izdelkov in prave kave) do vključno 30. t. m.
Opozarjamo potrošnike, da si nabavijo blago do toločnega dne, ker se po tem dnevu blago ne bo več delilo.

DELITIEV ŽIVILSKIH NAKAZNIC
za mesec avgust 1949
Narodna banka FLRJ podr. Ljubljana mesto bo delila živilske nakaznice za avgust v četrtek, 28. t. m. in sicer za podjetja urade in ustanove RLO IV. Rakovnik-Vič po naslednjem vrstnem redu:
od 8-9 ure registr. št. 1-13. 80-42, 87-69, 85-97
od 9-10 ure registr. št. 14-29, 43-56, 70-84, 98-111
od 10-11 ure registr. št. 112-125, 141-155
od 11-12 ure registr. št. 126-140, 156-173
Narodna banka FLRJ
podr. Ljubljana mesto 601

Narodna banka v Celju spreminja objavljen program delitve kart podjetjem Celje-mesto 27. julija, podjetjem Celje-okolica 27. in 28. julija, terenskimi odbori Celje-mesto 28. julija, krajevnimi odbori Celje-okolica 28. in 29. julija. — Narodna banka FLRJ, podružnica Celje.

OSMRNICA
Umrl je moj ljubi mož, naš skrbni oče in stari oče ALOJZIJ METLAR, mlzar, star 78 let. Pogreb draga pokojnika bo v četrtek, 28. julija ob 16. uri iz kapele sv. Jakoba na pokopališču pri Sv. Križu, Ljubljana, Maribor, Varaždin, 26. julija 1949. — Zalodilo: žena Marija, družine: Metlar, Slapar, Cvetežnik, Čern, Stropnik, Kemperle, Sieber, Filipič in ostali sorodniki.

V nekaj dneh odidejo v Savinjsko dolino
PIONIRSKÉ DELOVNE BRIGADE
ki bodo pomagale pri obranjanju hmelja
Prijava in informacije se dobe na vaših rajonskih komitejih LMS
MK LMS
Ureja uredniški odbor. — Odgovorni urednik Dušan Bole. — Naslov uredništva: Kopitarjeva 6. — Uprava: Kopitarjeva 2. — Telefon uredništva in uprave: 52-61 do 52-65. Telefon naročniškega oddelka 30-50. — Telefon oglasnega oddelka 56-85. — Štev. ček. računa 6-90601-0.

VESTI IZ MARIBORA

Preskrba. Delitev mesa. Potrošniki mesta Maribora si lahko nabavijo do vključno 30. t. m. meso na IV. odrezek mesa — julij in sicer prejmo govedino v količinah naznačenih na odrezkih, a svinjino v razmerju 80%. Potrošniki grupe G prejmejo drobovino, vsi ostali pa meso.
Delitev kave. Do zaključno 30. t. m. si lahko nabavijo naslednje vrste potrošnikov Maribora kavo v vseh prodajalnih probrambnih prodajalnicah in sicer TD—a 200 g, TD—b in TD 150 g.

Opozorilo. Opozarjamo vse potrošnike Maribora, ki si do zaključno 26. t. m. niso nabavili masšob za julij, da si iste lahko nabavijo do zaključno 28. t. m. v naslednjih prodajalnicah: »Hrana« prodajalna živil št. 1, Partizanska cesta, in prodajalna št. 14, Dvofakova ulica. »Naprosa« prodajalna št. 1, Rotovski trg prodajalna št. 2, Ulica XIV. divizije in Prehrana št. 4, Stalingrajska ulica.

Oddaja reklamacijskih pleskov za avgust. Obveščamo podjetja, ustanove in urade, da je treba brezopogno do vključno 1. avgusta dostaviti spiske zamudnikov in novovključenih v juliju, za katero še niso zahtevali živilskih nakaznic. Po omenjenem roku ne bomo sprejemali nikakršnih zamudnikov, oziroma reklamacij. Isto velja tudi za poslovalnice (KLO), Spiski morajo biti v dvojni, reklamacije pa v trojni, na predpisanih obrazcih. Istočasno opozarjamo na navodila glede sestave seznamov potrošnikov, objavljenih v Uradnem listu FLRJ št. 60, z dne 16. julija in v dnevnem časopisu. Teh navodil se je treba točno držati. Rok oddaje seznamov po registrskih številkah podjetij bomo objavili naknadno. Posebej opozarjamo na sestavo seznamov Zdrženja vojnih invalidov. Društva upokojencev in drugih obrtnikov, ki morajo za svoja člana prav tako dostaviti spiske potrošnikov. V kolikor podjetja še niso dostavila zahtevne za nakaznice za službene potnike, morajo to takoj storiti, ker je bil rok glasom objave v dnevnem časopisu do 26. t. m. Zadrževanje v bodoče sestavljene v dvojni, predpisane republikulacije pa v trojni. — Poverjeništvu za trgovino in prekrbo MLO Maribor.

Dežurne lekarne. Sreda 27. julija: Lekarina Mizarik. Glavni trg 12.

KINO
LJUBLJANA UNION: Ameriški film »Gospa Curie«, (brez tednika).
MOSKVA: Sovjetski film »Beli volčjaki«. — Predstavi ob 18.30 in 20.30.
TIVOLI: Italijanski film »Tragičen lov«, tednik. — Predstava ob 20.30.
TRIGLAV: Sovjetski film »Povest o pravem človeku, tednik. — Predstava ob 20.30.
MARIBOR PARTIZAN: Ameriški film »Tarzanov zaklad«, tednik. — Predstavi ob 18.30 in 20.30.
UDARNIK: Ameriški film »Noč v Casablanci«, tednik. — Predstavi ob 18.30 in 20.30.
MARIBOR LETINI: Ameriški film »Tarzanov zaklad«, tednik. — Predstava ob 20.30.
CELEZ DOM: Avstrijski film »Dunajsko melodije«, tednik.
KAMNIK: Jugoslovanski film »Slavica«, tednik.
KRANJ STORZIČ: Sovj. barvni film »Miširinj«, tednik.
NOVO MESTO: Sovjetski film »Mlada garda«, I. del. — Predstavi ob 18.30 in 20.30.

OGLASI
RAZPISUJEMO MESTO OSKRBNIKA planinske postojanke v Kamniških planinah. Plaša po uredbi, ostali pogoji po dogovoru. Podrobnejša potalila daje Planinska zveza Slovenije, Ljubljana, Tabor 13. 2034

3 premije
600.000, 800.000, 200.000 din in 40.000 dobikov, t. j. 40% srečk, bo izrebranih v avgustu. Se je čas, da igraš Srečko kupiš pri Jugoreklam v Ljubljani, Tyrševa 11 v Mariboru, Slovenska ulica 5, v Celju, Prešernova ulica 1 itd.

V sredo 27. julija ob 17. uri bo v Mladinskih dvorani izredna predstava
PIONIRSKÉ KINA
Predvajan bo film »TIMUR IN NJE-GOVA CETA«

Magajna Bogomir: IDILA O MARIČI (Nadaljevanje)

Ne jokajo gozdni duhovi, palčki in vile in gozdni močje, ko padajo stare smreke in orjaške bukke, kajti skrit zaklad so, ki ga gozdni duhovi polni veselja darujejo nam, kajti sicer bi poginile smreke in orjaške bukke in trhovina bi dajala le medel svit brez toplote v temnih nočeh. Tako pa se sedaj izpreminjajo v živo luč, ki se poraja iz naporenega dela naših brigadirjev in brigadirki — luč našega življenja in naše rasti. Skratki, Rusalki in Hostniki so postali naši bratje in sestere in njihov radostni smeh se epaja z našo pesmijo, pesmijo gozdov. Prišli so plohiri in pionirke novega življenja e sekirami in žagami...

si bomo streho za sto ljudi. Alma in Sonja boeta kuhali. Jaz in Rudi bova takoj zgradila ognjišča za kotle. »Lub na lub.« so vzklicali tisti, ki niso bili godrnjači. Padla je prva vrsta smrek in kot bi mignilo so jim odklestili veje. K debelom je pohitela Mariča s svojimi mladinkami. Hitro so luščile lub z debel ter ga rezale v velikanske »opeke«. Iz debel so fantje zgradili ostreže in potem pokladali lub nanj. Le dve noči je bilo treba spati na prostem, potem so se selili v barako, postlano na debelo z mladimi emrekovimi vejami, čez katere so pregnili odeje. Teško je bilo v začetku s prehrano. Treba je bilo navaditi se misliti na sto stvari nasekrat — daleč je bilo skladišče, od daleč je bilo treba nositi vodo, ni bilo v začetku dosti posede za vse. Vendar se je končno vse uredilo in godrnjači niso vedeli, kaj bi bilo treba še grajati. Začelo se je tekmovanje, borba za kubične metre, za preraščanje norme. Daž je oviral dolgo in hlad. Mladci in mladinke niso mislili več na dež, z delom e preganjali hlad. Prve dni niso prepevali niti se emejali. Delo je bilo težko in kmalu po večerji so zapadli vsi v trdno spanje. Pred petjem kukavci so bili jutraj pokonci. Vedno bolj daleč od barake je bila pot, končno več kot uro daleč od nje. Dan za dnem so postajale mišice bolj jeklene in utrujenost je izginala vedno bolj. Delo, ki bi ga v začetku s težavo opravili v enem dnevu, so opravili sedaj že dopoldne. Tudi so znali od dneva do dneva bolj smotno urediti delo in porazdeliti moči. Ponehalo je deževje. Vse meglisce so se dvigale po jashah, vse preprežene križemkražem e sončnimi žarki. S polno

močjo je začela v gozdu zmagovati pomlad, vedno bolj pogostoma so prepevale kukavice. H kuhinji so se prikradli čudni ptički ter kljuvali meso z govedjih stegen, ki so vesele po vejah. Pri mahalja je v brigado ponosna bolničarka Magda s svojo veliko torbo z rdečim križem. »Je kdo med vami bolan?« »Na srcu, povij nam srce, draga bolničarka.« so vzklicali moški. Zvečer niso šli več tako hitro spat. Posedali so ob ognju in spremljali harmoniko e petjem. Vmes je Rudi klatal šale, da e se nekateri valjali od smeha po tleh. »Hočeš videti jazbeca?« Jazbeca sem ujel.« je vklikal vsakemu, ki je prišel z dela k baraki in ko je tovariš vprašal, kje je jazbec, mu je Rudi pomolil zrcalo pred obraz — tovarišicam pa: »Ali hočeš videti mlado veyeričko, ki sem jo pravkar ujel?« In se vrsto drugih potegavščin je znal. Vino, ki je dospelo gori od časa do časa, je dobro voljo še povečalo in včasih je donela pesem med smrekami tudi do enajstih ponoči. Vmes je Janez od časa do časa vtihotopil politično uro tako, da se tega še zavedali niso in poslušali z napetim zanimanjem. Zlasti Mariča je komaj čakala take ure in zvešto sprejemala njegove besede vase. Nov, dosej nepoznan svet se je razgrinjal pred njo. Daleč v zgodovino nazaj je gledala, v sedanjih čas in v bodoči čas. Zazdelo se ji je, da bo imelo življenje večjo vsebino, če se bo držala naukov, ki so zveneli iz Janezovih besed. Večinoma je delala v njegovi skupini in medtem, ko je luščila debila, je skrivaj poglždovala k njemu, ko je s krepkimi mišicami vihtel veliko sekiro. Preden se je lotil kakega orjaškega debila, je je poklical k sebi: »Stavim, Mariča, da oba skupaj ne objameva tega debila.« Vedela sta oba, da ga ne bo mogoče objeti popolnoma, vendar sta poizkusila

vsak od svoje strani in čeprav ni bilo mogoče, da bi se dotaknila oba para rok, e se prsti enega para vendarle vselej dotaknili med seboj. Ker jima je deblo zakrivalo obraza, sta se šla čisto po otročje igro. Na vzklík: ena dve tri, sta nagnila glavo bodisi v isto ali nasprotno smer. Večinoma e je dogodilo, da e ta jo nagnila v isto smer in e široko smejala drug drugemu v lice, dokler ju ni zapelka vest, da e ta za minuto zakasnila z delom. Obema e bile dlani vse namazane s smrekovo smolo. Včasih ji je prešerno ponudil desnico in potem sta vsa vesela dognala, da e ta e jima dlani zleplili ekupaj, da ju je bilo kar težko ločiti. V nedeljo popoldne e pisal pisma vsak svojem. Tudi Mariča je pisala: Ljuba mama in ata! Ze tretjijo vama pišem, sedaj pa hočem povedati nekoliko o tukajšnjih gozdovih. Se sanja se vama ne, koliko so ti gozdovi — vse drugače je kot na našem Krasu. Sto metrov ne vidiš pred seboj, tako na gosto rastejo smreke in mnoga debila e tako debela, da ju z Janezom niti objeti ne moreva. Pa so tudi taka debila, da bi jih komaj trije objeli. Dneve in dneve lahko hodiš, pa ne prideš gozdu do konca. Če bi šla sama daleč v gozd, bi morala spuščati na tla bele kamenčke, da bi se znala po njih vrniti nazaj, če bi jih ne pobrala zlobna čarovnica, kot e se zgdilo tistemu otroku iz »pravljice«. Pravijo, da e tudi medvedje in volkovi v teh gozdovih — pa nič se ne boja, nisem srečala še niti medveda, niti volka. Janez pa je doma iz G... in ima kmetijsko šolo. Zelo mišljan in dober fant je. Pa nikar si ne mislita, da imam kaj z njim — čisto nič nimam. Enkrat mi je rekel, da me bo ob zaključku del nekaj važnega vprašal. Zelo moder je in veliko stvari ve povedati. V G... imajo zadrugo, ki jo v glavnem vodi on. Nič ni res tisto,

kar pripovedujejo, da v zadržah poberejo vilice, nože, žlice, rjuhe in drugo za skupnost. Janez je rekel, da je to samo sovražna propaganda. Tudi ni nič res, da je treba skoraj vse pridelke oddati državi. Toliko je treba oddati, kot pač oddajo tudi tisti, ki niso v zadrugi. Tudi ni res, da morajo jesti vsi iz enega kotla. Pač pa je rekel Janez, da bo postal par deklet za eno leto v gospodinjstvo in kuhareko šolo ter ustanovil menzo, in misli, da bo veak raje jedel v menzi kot pa doma, čeprav e se bo tudi doma lahko kaj ocvrl, če se mu bo zahotelo. On meni, da bo marsikatera gospodinja vesela, če ji ne bo treba kuhati, saj je kuhanje zelo težko in duhamorno delo, teže od dela na polju, na travnikih in v vinogradih, zlasti, ko pridejo stroji in bo kmečko delo dosti lažje. Janez mi je rekel, da bi bilo zelo lepo, če bi jaz napravila knjigovodski in prosvetni tečaj in pršla v njihovo zadrugo. A veš, draga mama, da se me je zapomnil od takrat, ko sem po vojni deklarirala v Herpeljah. Rekel je, da manjka v zadrugi prav take, ki bi znala voditi prosvetno delo, knjižnico in igralsko družino. Ne emeta misliti, da je on kak lump. Dosej je imel samo eno dekle, pa so mu jo umorili Nemci. Sicer pa nima nič časa hoditi z ženskami. Mi smo napravili že tolike kupe debel, da ne vem, kdaj jih bodo mogli speljati od tukaj. Pa tudi doli na dnu doline je tisoče kupov. Od vseh koncev in krajev je ponoči slišati petje brigad in dosti ognjev je videti, prav tako kot na kresni večer. Iz polnega srca vaju pozdravljam, pa tudi strica in obe teti in vse v vasi, pa tudi Liesko mi pozdravita! Hudo mi je dolg čas po nji. Strašno sem radovedna, kaj je tisto važno, kar me misli Janez vprašati na koncu sečnje. Se enkrat vaju pozdravljam. Vaša Mariča.